

Conferința științifico-practică

TRADIȚIE ȘI NOI PARADIGME DE CERCETARE ÎN BIBLIOTECONOMIE,

ediția a IV-a

29 aprilie 2026

BIBLIOTECA: UN CADRU ESENȚIAL PENTRU DEZVOLTAREA GÂNDIRII CRITICE ÎN RÂNDUL TINERILOR

INTRODUCERE

În era digitală, bibliotecile sunt mai mult decât simple locuri de depozitare a cărților; ele sunt centre active pentru promovarea alfabetizării digitale. Alfabetizarea digitală include toate abilitățile necesare pentru a naviga cu succes în mediul enorm al internetului, de la găsirea informațiilor până la evaluarea critică.

Dezvoltarea accelerată a mediului digital a facilitat accesul tinerilor la un volum considerabil de informații care nu sunt întotdeauna veridice sau riguroase din punct de vedere științific. Una dintre principalele provocări ale societății contemporane o reprezintă proliferarea fenomenului de **fake news**, precum și utilizarea a unor **surse nesigure sau neverificate**. În contextul rețelelor de socializare, viteza de diseminare a informației depășește adesea procesul de verificare.

Totodată, absența unor competențe adecvate de evaluare critică a surselor conduce la utilizarea unor materiale fără autori, fără referințe bibliografice sau fără validare instituțională. În acest context, biblioteca se conturează ca un spațiu esențial pentru dezvoltarea alfabetizării informaționale și media, contribuind semnificativ la formarea gândirii critice în rândul tinerilor.

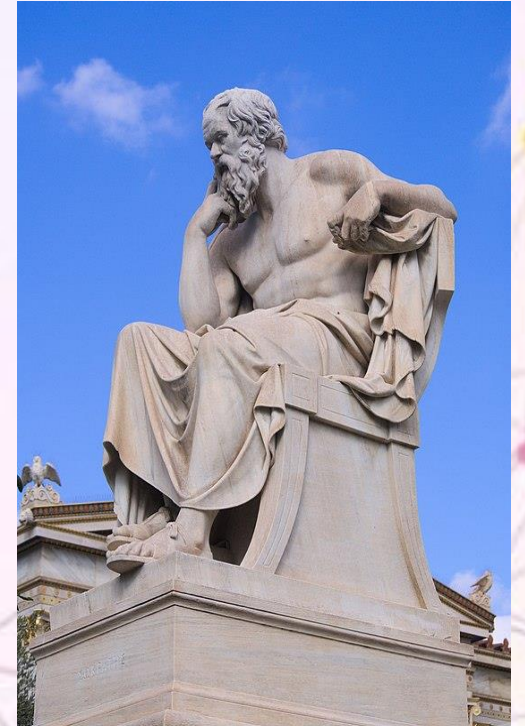
Limitarea utilizării tehnologiilor informaționale de către tineri cu scopul de a-i proteja, poate constitui o soluție, însă una parțială și temporară. Tehnologiile informaționale sunt profund integrate în viața cotidiană, iar izolare completă este nu doar dificilă ci și inefficientă. O abordare mai adecvată constă în utilizarea echilibrată a tehnologiilor informaționale, concomitent cu dezvoltarea gândirii critice încă de la vârste fragede.

GÂNDIREA CRITICĂ, COMPETENȚĂ CHEIE PENTRU TINERI

Gândirea critică este procesul de examinare și analiză a faptelor, dovezilor, observațiilor și argumentelor disponibile, cu scopul de a formula concluzii întemeiate sau de a lua decizii informate.

Cele mai vechi înregistrări ale gândirii critice sunt învățăturile lui Socrate înregistrate de Platon. Socrate a stabilit importanța „căutării de dovezi, examinând îndeaproape raționamentele și presupunerile, analizarea conceptelor de bază și urmărirea implicațiilor nu numai a ceea ce se spune, ci și a ceea ce se face”. Metoda sa de chestionare este acum cunoscută sub numele de „interogarea socratică” și este cea mai cunoscută strategie de predare a gândirii critice.

Gândirea critică este vitală pentru tineri, deoarece încurajează independența, le permite să analizeze informații, să rezolve probleme și să ia decizii informate, să pună la îndoială presupunerile și să formeze judecăți raționale, este vorba despre a-i împuternici să ia decizii bazate pe dovezi și rațiune, mai degrabă decât să accepte pur și simplu ceea ce li se spune. Tinerii gândesc creativ, depășesc provocările cu soluții inovatoare și gândesc în afara tiparelor convenționale.

Lectura este un mijloc esențial prin intermediul căruia oamenii iau contact cu informațiile de care au nevoie. Dar a ști să citești nu este suficient, trebuie să înveți să citești în mod reflexiv. Deci, cititul este fundamentul, în timp ce gândirea critică este procesul activ, analitic de chestionare, evaluare și sintetizare a informațiilor din texte.

De aceea, cultivarea gândirii critice este esențială pentru a-i ajuta pe tineri să devină cititori atenți și independenți, care înțeleg cu adevărat ceea ce citesc.

BIBLIOTECA MODERNĂ ȘI ROLUL EI EDUCAȚIONAL ÎN DEZVOLTAREA GÂNDIRII CRITICE

Așadar, cum poate fi definit rolul bibliotecii în contextul actual?

Biblioteca reprezintă o instituție aflată într-un proces continuu de dezvoltare și adaptare. Instituțiile de învățământ superior nu pot funcționa eficient în absența unui sistem adecvat de organizare a resurselor, precum și fără sprijinul necesar acordat studenților și cadrelor didactice în procesul de predare și învățare.

Bibliotecile sprijină gândirea critică a tinerilor prin resurse selectate, programe interactive, și încurajarea discuțiilor, toate având ca scop dezvoltarea analizei, a rezolvării problemelor și a competenței media pentru navigarea informației.

Rezultatele acestor evaluări constituie un suport esențial pentru procesul decizional managerial, vizând dezvoltarea și actualizarea colecțiilor, dimensionarea adecvată a personalului, precum și optimizarea serviciilor și facilităților oferite în cadrul bibliotecii.

Bibliotecile sprijină gândirea critică prin:

- Acces la informație de calitate (enciclopedii și dicționare academice, cărți de specialitate, reviste științifice, baze de date)
- Educație media și informațională (cum să caute corect informații, cum să evalueze credibilitatea unei surse, cum să recunoască manipularea și propaganda, cum să citeze corect)
- Activități culturale și dezbateri
- Suport profesionist din partea bibliotecarilor (ghidarea utilizatorilor la identificarea știrilor false, verificarea imaginilor și surselor, înțelegerea algoritmilor social media)
- Promovarea diversității de idei

BIBLIOTECARUL – FACILITATOR AL GÂNDIRII CRITICE

Gândirea critică constituie un pilon fundamental al educației în era informației, iar bibliotecarii dețin un rol esențial în dezvoltarea acestei competențe în rândul studenților și cercetătorilor. În contextul proliferării dezinformării și al volumului tot mai mare de date disponibile online, capacitatea de evaluare critică a informației devine indispensabilă. Bibliotecarii răspund acestei necesități prin dezvoltarea competențelor informaționale, prin orientarea procesului de cercetare și prin sprijinirea evaluării riguroase a surselor. Bibliotecarii promovează gândirea analitică și independentă, inițiază programe educaționale care stimulează reflecția critică prin:

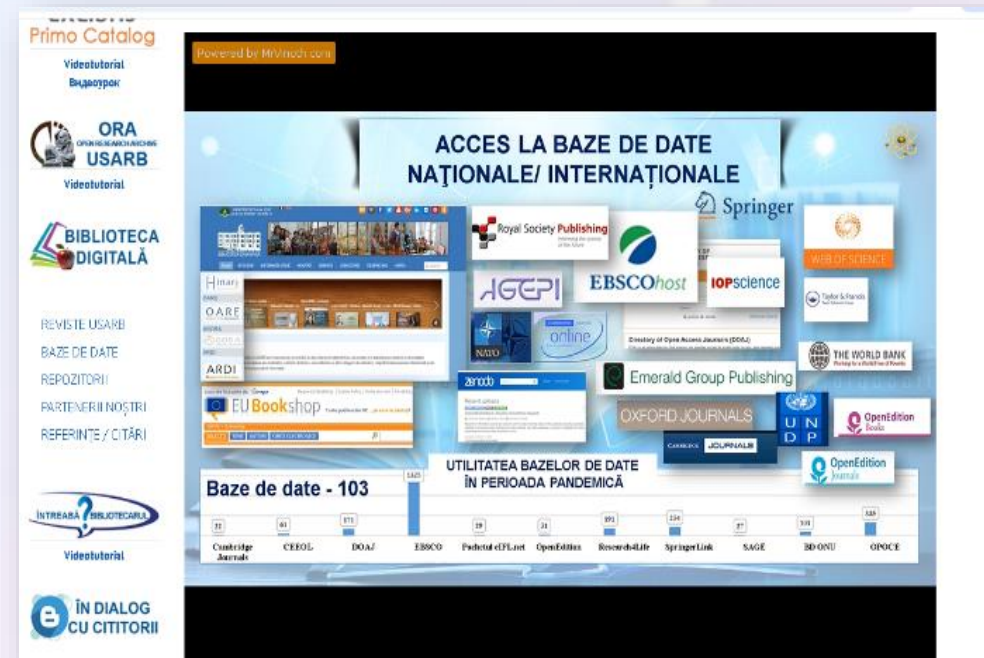

➤ Acces la baze de date:

Bibliotecarii acționează în calitate de ghizi experți, sprijinând utilizatorii în navigharea bazelor de date complexe și în selectarea materialelor relevante pentru activități de cercetare.

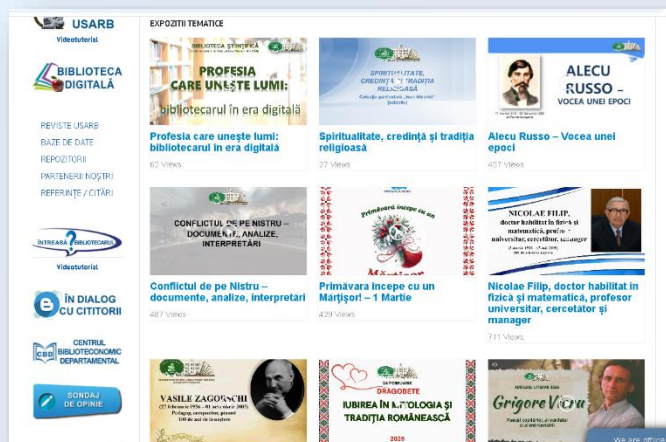
➤ Evaluarea surselor:

Bibliotecarii contribuie la dezvoltarea competențelor utilizatorilor de analiză critică a surselor, a autorității autorului, a gradului de actualitate a informațiilor prezente, a prestigiului editurii, a obiectivității discursului, precum și a intenției autorului, cu accent pe relevanța și utilitatea surselor bibliografice.

➤ **Expoziții și colecții atent selecționate:**

Bibliotecarii organizează expoziții informative, tematice și selectează riguros documentele care includ lucrări credibile pentru nevoile informaționale ale utilizatorilor.

- **Organizarea activităților educaționale:** Bibliotecarii desfășoară activități educaționale, precum cluburi de lectură și ateliere interactive, prin intermediul cărora tinerii sunt încurajați să interpreteze texte, să își exprime argumentat punctele de vedere și să participe activ la schimburi de idei.

CONCLUZIE

În concluzie, biblioteca nu se limitează numai la funcția de spațiu destinat acumulării informației, ci se configurează ca un mediu educațional dinamic, în cadrul căruia tinerii își dezvoltă competențele de analiză, evaluare și interpretare a surselor. În acest context, rolul bibliotecarilor evoluează semnificativ, devenind veritabili mediatori și gestionari ai informației, contribuind activ la formarea gândirii critice.

Referințe bibliografice:

<http://libruniv.usarb.md/index.php?lang=ro>

https://ro.wikipedia.org/wiki/G%C3%A2ndire_critic%C4%83

https://www.researchgate.net/publication/387054158_Navigating_the_Digital_Age_The_Role_of_Libraries_in_Promoting_Information_and_Digital_Literacy

<https://lidmoldova.org/2024/03/20/strategii-pentru-dezvoltare-si-promovare-a-gandirii-critice-in-randul-tinerilor/>

https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/185328

https://ro.wikipedia.org/wiki/G%C3%A2ndire_critic%C4%83

<https://www.immerse.education/personal-development/productivity-and-adaptability/importance-of-critical-thinking-for-students/>

<https://www.ipc.qld.edu.au/the-importance-of-critical-thinking-in-students-how-to-improve-it/>

https://www.researchgate.net/publication/391811464_Linking_thought_and_text_The_relationship_between_critical_thinking_and_reading_performance

<https://utopia.ut.edu/introductiontoresearch/evaluatingsources>

https://www.researchgate.net/publication/338342659_User_Analysis_of_Library_Usage_to_Fulfill_Information_Needs

<https://www.linkedin.com/pulse/librarians-catalysts-critical-thinking-skills-dr-daniel-a--io8se>

